

STICHTING THEATER OP KATENDRECHT/THEATER WALHALLA

Theater WALHALLA

*****
JAARVERSLAG 2022
*****

MAART 2023, ROTTERDAM

INHOUDSOPGAVE

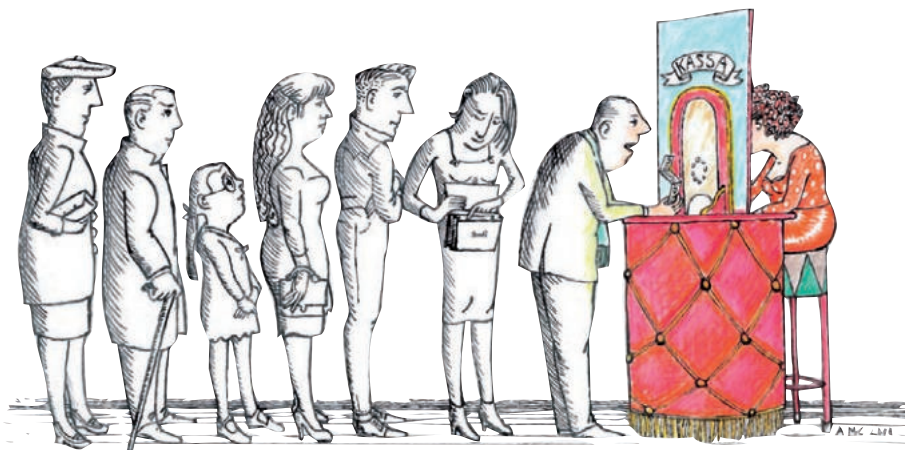

BESTUURSVERSLAG P.3

1. TOELICHTING OP HET PRESTATIERASTER P.4

2. TOELICHTING OP BELEIDSTHEMA'S P.8

3. TOELICHTING OP DE JAARREKENING P.14

BESTUURSVERSLAG

Het bestuur kijkt tevreden terug op het jaar 2022. Niet alleen omdat Theater Walhalla als vanouds – zonder beperkende maatregelen – vanaf eind februari voorstellingen kon programmeren en bezoekers kon ontvangen, maar vooral ook omdat het bezoek aan Walhalla weer bijna op het niveau was van de jaren vóór Corona. Daarbij viel op dat bezoekers niet ver van tevoren kaarten kopen, maar pas op het laatste moment. Gemiddeld was de zaalbezetting en het totale aantal verkochte kaarten vrijwel gelijk aan 2019 en in de maand december waren bijna alle programma's, waaronder de traditionele eigen serie kerstvoorstellingen van productiehuis Werkplaats Walhalla uitverkocht.

Memorabel begin van 2022 was de landelijke culturele protestactie tegen de Coronamaatregelen op woensdag 19 januari onder de naam Kapsalon Theater, waarbij Theater Walhalla regionaal en landelijk het nieuws haalde. In navolging van de gewone kapsalons die wel open mochten voor klanten, organiseerde Walhalla in de theaterzaal een heuse kapsalon waarbij bezoekers zich konden laten knippen terwijl men ondertussen luisterde naar muziek en voordrachten. De actie werd gewaardeerd door zowel de artiesten als het publiek, maar werd op last van handhavers wel na enkele uren beëindigd.

De publieksbelangstelling kwam met name in de tweede helft van 2022 weer helemaal op gang. De gevreesde najaarsgolf aan Coronabesmettingen bleef uit, waardoor Walhalla weer volle zalen trok. Ook al is te merken dat de vrijetijdsbesteding van mensen is veranderd, blijkt het publiek toch weer zin te hebben in cabaret, toneel en theaterconcerten. Walhalla heeft bovendien kunnen constateren dat er meer mensen dan normaal voor het eerst naar het Walhalla kwamen. Dat was niet alleen af te lezen aan het kaartverkoopsysteem en de postcodes, maar ook aan de gezichten van bezoekers die nog wat onwennig vroegen waar de theaterzaal of de toiletten zich bevinden.

In totaal zijn er in de zalen van Walhalla 362 voorstellingen geprogrammeerd en hebben ruim 32.500 bezoekers daarvan genoten. In Werkplaats Walhalla kwamen mooie producties tot stand en (co-)produceerden diverse festivals en programma's. Voor de Club Walhalla-leden en sponsors zijn er speciale avonden georganiseerd. Walhalla was de motor achter de Kaapse Koningsdag en zette zich in voor het evenement Zing Je Schor, waarvan de opbrengst naar het Familiehuis Daniël den Hoed ging. Ook organiseerde Walhalla een nieuw open podium onder de naam Cabaret Club Giggle. Talkshow Khalid & Sophie werd gepresenteerd vanuit de Kantine, Pop op de Kaap liet de bezoekers dansen en we mochten meerdere bruidsparen verwelkomen die Walhalla hadden afgehuurd.

Op financieel vlak is het jaar met een negatief resultaat afgesloten als gevolg van gestegen kosten op het gebied van personeel, energie en huisvesting. Niet onvermeld mag blijven dat het bestuur opnieuw grote waardering uitspreekt voor de aan het theater verbonden bedrijven en particuliere vrienden, Suikerooms en Suikertantes. Er kwamen spontaan voortdurend extra donaties binnen om het theater financieel te ondersteunen.

NIEUWE ONTWIKKELINGEN

De directie van Walhalla is in 2022 doorgegaan met de voorbereiding voor de bouw van Metro Walhalla en de renovatie van het Portiershuisje. Inzake het portiershuisje was het aanvankelijk de planning om de renovatie in 2024 te starten, zodat de realisatie zou samenvallen met de

opening van het naastgelegen Museum Fenix. In november 2022 is er toch versneld opgestart, omdat aannemer Dura Vermeer – die tevens verantwoordelijk is voor de bouw van Museum Fenix – aanbod om het portiershuisje mee te nemen in het pakket voor de Fenix. Materiaal en personeel zijn immers al op locatie voorhanden. Dat leverde een aanzienlijke kostenbesparing op. Het portiershuisje zal gebruikt gaan worden als een culturele Winkel van Sinkel, een aantrekkelijke informatie- en ticketshop voor de culturele aanbieders van Rotterdam-Zuid. De bouw van Metro Walhalla (een nieuwe zaal in een te bouwen kelder onder Kantine Walhalla) liep – opnieuw – aanzienlijke vertraging op. De financiering was in 2022 weliswaar rondgekomen en de omgevingsvergunning was voor de zomer al door de gemeente afgegeven, maar bewoners uit het naastgelegen appartementencomplex Fenix 1 tekenden bezwaar aan. De bezwaren zijn voorgelegd aan een bezwarencommissie. Op 31 december 2022 was daar nog geen uitspraak over bekend.

In 2022 is door de directie van Walhalla onderzocht welke locaties op Katendrecht in aanmerking komen voor de vestiging van Grand Theater Walhalla, een kleine middenzaal van 350 á 400 stoelen. De bouw van deze nieuwe zaal past in de lijn van ontwikkeling en organische groei van Walhalla als professioneel podium voor cabaret, muziek, toneel en (muziek)theater en als productiehuis voor talentontwikkeling (Werkplaats Walhalla). Het loopt daarnaast ook parallel aan de (her)ontwikkeling van Katendrecht en Rotterdam-Zuid. Met een klein team van betrokkenen is er onderzoek gedaan naar een drietal locaties op Katendrecht die in de toekomst herontwikkeld gaan worden. Tevens heeft de directie een aantal bezoeken gebracht aan diverse vergelijkbare theaterzalen in het land om te horen over hun ervaringen en zijn er gesprekken met een aantal andere culturele partijen uit Rotterdam, om samen op te trekken in dit avontuur. Tot slot is het visiedocument over de noodzaak van Grand Theater Walhalla geactualiseerd.

BESTUURSSAMENSTELLING

In 2022 is diverse malen gesproken over het aftreedschema van het bestuur. Er is veel tijd en energie gestoken in het opstellen van de verschillende profielen en het op voorhand rekruteren van nieuwe bestuursleden voor onder andere de functies van voorzitter en penningmeester, zodat tijdig besluiten kunnen worden genomen over de invulling van de diverse vacatures. Op deze manier kan er voor de komende jaren wederom een bestuur worden samengesteld dat strookt met de richtlijnen van de Code Diversiteit & Inclusie. Het bestuur hanteerde in 2022 voor zowel het Theater als de Werkplaats het bestuursmodel, omdat de relatief kleine organisaties behoefte hebben aan een meewerkend bestuur. Vanuit het bestuur vond ondersteuning van het management plaats bij overleg met politiek en stadsbestuur, werving en selectie en de financiële bedrijfsvoering. Alle bestuursleden hebben overigens, binnen hun portefeuille en aandachtsgebied, extra inspanningen geleverd. Het bestuur benoemde in 2022 geen nieuwe externe accountant.

Het bestuur bedankt de directie en de medewerkers voor hun creatieve en tomeloze inzet voor (nieuwe) initiatieven van Katendrecht en de stad.

Rotterdam, maart 2023
Jos van der Vegt (voorzitter)

1) TOELICHTING OP HET PRESTATIERASTER

VOORSTELLINGEN 2022

Er zijn in 2022 in totaal 362 voorstellingen gerealiseerd, waarvan er 31 gratis toegankelijk waren. 11 van de 362 voorstellingen waren eigen producties van Werkplaats Walhalla, die in totaal 83 keer hebben gespeeld. Daarnaast zijn er voorstellingen geprogrammeerd vanuit Theater Walhalla in de ruimte van Werkplaats Walhalla aan de Tolhuisstraat. Ook waren er drie voorstellingen op locatie. In totaal zijn er 32.580 bezoekers op de voorstellingen af gekomen. Het gemiddelde bezettingspercentage komt in 2022 uit op 76%. Er heeft geen digitaal aanbod plaatsgevonden.

Locatie	Aantal voorstellingen	Capaciteit zaal*	Uiteindelijke bezetting
Kantine Walhalla	170	50 - 166	75,16%
Kleine Walhalla	101	60 - 72	85,60%
FC Walhalla / Theatercafé	22	60 - 100	80,65%
Werkplaats Walhalla	66	100	58,11%
Op locatie	3	100	82,33%
Op locatie	2	100	52,50%

*NB: capaciteit van de zaal kan afwijken wegens wisselend toneel/vloer oppervlak en RIVM-voorschriften

Het aantal afgesproken prestaties betrof 280 presentaties en 5 producties. Het aantal gerealiseerde prestaties is 362 presentaties en 11 producties. We worden steeds vaker gevonden door jonge makers en grote namen, die we graag ter wille willen zijn. Daarnaast hebben Werkplaats Walhalla producties meerdere speelbeurten en kennen eigen projecten meerdere afleveringen.

SPECIFICATIE KAARTVERKOOP

Alle voorstellingen die hebben kunnen plaatsvinden, zijn goed bezocht. Hierbij een overzicht van de voorstellingen, gecategoriseerd op genre. De gemiddelde kaartprijs kwam uit op €16,62.

Categorie	Aantal voorstellingen	Bezetting	Percentage aanbod
Cabaret	59	88,69%	16,30%
Jeugd	59	81,78%	16,30%
Kleinkunst	39	86,26%	10,77%
Muziektheater	52	67,34%	14,36%
Opera	3	18,41%	0,83%
Spoken word	10	73,75%	2,76%
Talkshow	11	78,10%	3,04%
Theaterconcert	63	74,83%	17,40%
Theaterlezing	3	61,88%	0,83%
Toneel	51	54,44%	14,09%
Variété	12	85,74%	3,31%

PROGRAMMERING

Begin januari mochten theaters geen publiek ontvangen vanwege Coronamaatregelen. We waren er echter van overtuigd dat we wel degelijk veilig open konden en initieerden daarom mede het landelijke Kapsalon Theater. Kapsalons mochten destijds immers wel hun vak

weer uitoefenen. We toverden Kantine Walhalla om tot kapsalon en kregen uit alle hoeken aanmeldingen van kappers die de actie wilden steunen. Artiesten als De Gestampte Meisjes, Joris Lutz, Flip Noorman en Frédérique Spigt traden op terwijl ons publiek een knipbeurt kreeg. De actie was een groot succes en leverde de beoogde aandacht op. De reacties en steun van het publiek waren ontroerend.

Op 27 januari mochten de theaters weer open, onder de voorwaarde dat bezoekers een mondkapje droegen, anderhalve meter afstand hielden en een Coronatoegangsbewijs lieten scannen. De eer was aan Wilfried de Jong met zijn voorstelling Fotostudio de Jong. Ook konden De Omstanders als Pitchwinnaars van 2020 eindelijk hun Werkplaatsproductie voor publiek spelen. Omdat we door de anderhalvemeterregel maar weinig kaarten konden verkopen, konden we gelukkig een beroep doen op diverse compensatiefondsen om de voorstellingen financieel haalbaar te maken. Toen de maatregelen volledig verdwenen, vloog storm Eunice over ons land, waardoor we de vier voorstellingen van die dag alsnog moesten verplaatsen. Vanaf 25 februari konden we eindelijk weer volledig open, zonder beperkingen.

Op 24 februari speelde Jan Rot zijn laatste voorstelling in Walhalla. Op 12 april werd De Mattheus Passie met hem als vertaler gecancelled omdat hij te ziek was, op 22 april is hij overleden. Hij liet ons een mooi gedicht na, dat we met trots in de artiestenkleedkamer hebben opgehangen. Hij is één van de Rotterdamse artiesten die in 2022 een plek hadden in ons programma, samen met Frédérique Spigt, Loes Luca, Joke Bruijs, Derek Otte, Club Gewalt, Urland, de formatie Noodweer en natuurlijk ook onze eigen altijd uitverkochte De Tunes.

Eind maart organiseerden we het eerste Café Theater Festival in Rotterdam (zie Festivals), een pilot die zo goed ontvangen werd dat we dit in 2023 uitbreiden naar het Wilhelminapier en het Afrikaanderplein. Een ander bijzonder project in maart was Trojaanse Wijven van Dewi Reijs, dat in coproductie met de Werkplaats op locatie werd gespeeld in het Oostelijk Zwembad als onderdeel van een landelijke speellijst.

We pakten in 2022 de draad weer op met onze eigen producties. Cabaret Club Giggle, VOLMONDIG (een avond *spoken word* met zevengangendiner), kindertalkshow Tussen Kunst & Kids hadden even de tijd nodig

om het succes van voor Corona weer te pakken te krijgen, maar dat kwam gelukkig goed. Ook de wetenschappelijke talkshow/podcast over het (Feyenoord-)supporterschap Ken Je Dat Niet Horen Dan? en Het Walhalla van de Muzikale Voddenman met Rotterdam-kenner Roland Vonk werden meteen een uitverkocht succes. De jaarlijkse eigen Sinterklaasproductie De Pakjespikker was opnieuw uitverkocht, evenals de bomvolle kerstvoorstelling De Wondersokken van de Koningsdochter.

Talentontwikkeling

Walhalla richt zich op theatertalent in de breedste zin van het woord. Walhalla biedt podium aan try-outs, leesvoorstellingen, aanstormend talent en nieuwe makers. Daarbij bereiken we publiek dat niet als vanzelfsprekend naar het theater gaat. Het talent van het 'bezoeker zijn' wordt kortom ook ontwikkeld bij Walhalla. We programmeren talent van o.a. het Leids Cabaret Festival, we hosten de try-outs van Cameretten, waren initiatiefnemer van het Café Theater Festival, de nieuwe lichter van Comedytrain kan bij ons terecht en in Cabaret Club Giggle spelen eveneens veel talenten.

Nieuwe en/of jonge makers kunnen voorstellingen produceren in onze Werkplaats. De Werkplaats-producties zijn onderdeel van de Walhallaprogrammering. Ook dit jaar was er een Werkplaats Walhalla-pitch. Het winnende plan Life, Actually van Romy Moons en Thomas Claessens wordt door Werkplaats Walhalla in productie genomen. Zij ontvangen artistieke, zakelijke, facilitaire en productieve ondersteuning en realiseren een tour langs kleine zalen in heel Nederland. Paddy Schleidt won de Publieksprijs met Zeit ist Eine Illusion. De publieksprijs bestaat uit een residentie in Werkplaats Walhalla, advies van de artistieke en zakelijk leiding en speelbeurten in de Werkplaats, zodat ze zichzelf kunnen tonen aan impresariaten en een relatie kunnen aangaan met publiek.

In de Werkplaats resideren twee makers via de Nieuwe Makersregeling. Elfie Tromp, die in 2021 voor twee jaar gehonoreerd werd door het Fonds Podiumkunsten, deed onderzoek naar het protestlied. In een serie van zes maandelijke live-podcasts onderzocht Elfie Tromp het fenomeen protestliederen met geëngageerde songwriters. In samenwerking met o.a. Sven Ratzke, Eva van Manen en Hang Youth werkte ze zo aan nieuw materiaal voor de op 11 februari 2023 in première gaande voorstelling Op de Barricade van het Hart. Het resultaat is live in de Kleine Walhalla met publiek opgenomen en uitgezonden als podcast. In 2022 werd ook een aanvraag in de Nieuwe Makersregeling gehonoreerd voor Giovanni Brand, die een eenjarig traject doet met een subsidie van €100.000. Giovanni gaat in 2023 onderzoek doen naar de verhalen in de Roma- en Sinti-cultuur. Op het laatste randje van 2022 werd er nog een Nieuwe Makers-subsidie toegekend door het Fonds Podiumkunsten voor De Amazones. Dit is niet hetzelfde als de Nieuwe Makersregeling; het is een impulsregeling ter ondersteuning van jonge makers die in de Coronatijd zonder inkomsten kwamen te zitten. De Amazones kunnen met dit geld een voorstelling komen maken bij de Werkplaats in 2023.

Cabaret en kleinkunst

Zoals altijd was cabaret weer een van de aanvoerders van onze programmering. Grote namen wilden graag hun try-outs of leesvoorstellingen in Walhalla spelen, omdat het Rotterdamse publiek goudeerlijk is en in Walhalla heel dicht bij de artiest zit. Zo mochten wij Patrick Laureij, Peter Pannekoek, Van der Laan en Woe, Paul de Leeuw, Claudia de Breij en Lenette van Dongen ontvangen. Daarnaast waren er talenten van de nieuwe lichter van Comedytrain, Cameretten en het Leids Cabaretfes-

tival. Op het gebied van kleinkunst beleefden we mooie avonden met de halvefinalisten van het Amsterdams Kleinkunst Festival en Lotte Velvet. Beide genres komen terug in onze eigen productie Cabaret Club Giggle, een avond waarbij nieuwe namen of gearriveerde artiesten uit het cabaret of de kleinkunst een grap of lied kunnen uitproberen.

Theater en toneel

Theaterconcerten zijn nog steeds erg populair bij Walhalla, van Nederpop tot Americana, van chansons tot tango en van Nederlandse singer-songwriters tot performers uit het buitenland. Peter Blanker speelde zijn afscheidsconcert en de gitarmiddagen Six String Sessions onder leiding van Joris Lutz waren steevast uitverkocht. De zondagmiddag blijft voor concerten een geliefde dag.

Walhalla programmeert toneelvoorstellingen met steun van de Podiumstartregeling van het Fonds Podiumkunsten. Dit jaar brachten we voorstellingen van het OT, Bodil de la Parra, TG Echo, Circus Treurdier en de Orkater-nieuwkomers Jasper Stoop & Simme Wouters. Ook hadden we Firma Mes, Maria Goos met Sieger Sloot en Michiel de Jong, Mugmetdegoudentand en Minoux. De wat jongere doelgroep spraken we aan met de voorstellingen van Jip Smith, Abel van Gijlswijk, Derek Otte en WAT WE DOEN.

Omdat Codarts een belangrijke opleiding in de stad is, hebben we al in 2019 besloten ons vooral in muziektheater te segmenteren. Daarom spelen veel Rotterdamse gezelschappen zoals De Amazones, Club Gewalt en Nanoek hun voorstellingen bij ons.

Walhalla's jeugdvoorstellingen op de zondagochtend blijven een succes. Je kunt eerst ontbijten met het gezin en daarna naar een 3+-voorstelling. Een ander goedlopend jeugdformat zijn de 8+-voorstellingen op de vrijdagavond. Voorafgaand aan de voorstelling kookt een 8+'er samen met onze kok diens lievelingsmaaltijd, die wordt genuttigd aan een grote mooi gedekte tafel in het Foyer Café.

Ook de lunchvoorstellingen blijven een trekker. Deze matineeën vinden veelal plaats op de vrijdag om 14.00 uur. Voor deze hechte doelgroep programmeren we toneel, kleinkunst en theaterconcerten. Vooraf is er een goedbezochte lunch in het Foyer Café. Veel ouderen die het 's avonds niet prettig vinden op straat, maken gebruik van deze formule. Eerst lekker lunchen en daarna naar Lenny Kuhr, De Tunes of Helmert Woudenberg.

EIGEN PRODUCTIES IN HET FOYERCAFÉ

Tussen Kunst & Kids

Al sinds jaar en dag produceert Walhalla iedere maand voor bovenbouwers de gratis toegankelijke talkshow Tussen Kunst en Kids, gepresenteerd door Joris Lutz en een kind. Kinderen en kunstenaars vertellen tijdens de zeven edities in 2022 bv. over het lievelingsboek van de maand (i.s.m. plaatselijke boekhandel Bosch & de Jong), een kunstenaar organiseert een workshop, er zijn hapjes, er is een uitagenda en een kind recenseert een tentoonstelling of voorstelling in een vlog. Het programma eindigt met een quiz waarmee vrijkaartjes te winnen zijn. Afgelopen jaar waren de hoofdgasten o.a. danser Oliver Wagstaff, kunstenaar Maarten Bel, beatboxer MC Sniggy en *drag queen* Heisa Jynx. Hapjes werden verzorgd door de Soda Pop Shop, de Oekraïense koekjesbakker Yulya en Walhalla-kok Noreen. Daarnaast zijn we via Talentz Skool in contact gekomen met zusjes Maya en Destiny, die de novembereditie aan elkaar zongen. Doordat de kinderen zelf een rol hebben in de show, komen er altijd familie en vrienden kijken. Dat vergroot ons publieksbereik, zeker onder mensen die zelden naar theater gaan. Ook heeft de show trouwe aanhangers uit de buurt. Het doel is kinderen inspireren en interesseren voor kunst, en laten zien dat cultuur overal is. Tussen Kunst en Kids trekt iedere editie volle zalen en heeft sinds dit jaar een nieuwe poster en een club.

VOLMONDIG

In 2022 versterkte Theater Walhalla met het *spoken word*-programma VOLMONDIG het profiel als plek die staat voor de kracht en pracht van kunst en cultuur in het algemeen, en theater in het bijzonder. Met VOLMONDIG willen we zoveel mogelijk mensen, uit alle lagen en gezindten, in contact brengen met kunst & cultuur, met makers, met goed eten en met elkaar. Onder leiding van host en woordchef Luan Buleshkaj vonden er negen edities plaats met zeven verschillende woordkunst-acts, opgediend met een veganistisch zevengangenmenu, gebaseerd op de woorden en roots van de betreffende sprekers. Zo ontstaan verrassende ontmoetingen en nieuwe inzichten. Zeker de speciale Keti Koti-editie op 1 juli, waarbij het gezamenlijk slavernijverleden centraal stond, leverde belangrijke dialogen op. Het voorgerecht bestaat uit jonge nieuwe *spoken word*-artiesten met amper ervaring, het hoofdgerecht zijn volwassenere performers, sommige met een naam in het *spoken word*-veld. Het nagerecht zijn acts die tegen *spoken word* aan schuren, zoals muziek, theater of cabaret. Met VOLMONDIG ont-

wikkelde Walhalla een programma dat bestaand en nieuw publiek verhalen vanuit meer diverse perspectieven voorschotelt. In 2021 was er al een samenwerking opgezet met De Kleine Komedie en de Tolhuistuin in Amsterdam, tevens de thuisstad van Luan, waardoor VOLMONDIG ook in Amsterdam te zien was. Zowel in Rotterdam als Amsterdam bereikten de avonden een gemêleerd gezelschap.

FESTIVALS

In 2022 werd duidelijk dat veel festivals waar Walhalla bij betrokken is zich nog aan het heroriënteren waren en financieel noch organisatorisch klaar waren om in het voorjaar weer van start te gaan. Zo waren het jaarlijkse Kid Dynamite Jazz Festival en de Ronde van Katendrecht nog niet in staat om een volwaardige editie te presenteren. Ook is Stichting Pacific Enterprises Unlimited, organisator van het Welkom Thuis Straattheater Festival, tijdens de pandemie opgeheven. Een aantal andere festivals vond gelukkig wel doorgang.

Café Theater Festival

Op 25 en 26 maart vond de eerste Rotterdamse editie plaats van het Café Theater Festival, een concept dat sinds 1987 vele succesvolle edities kende in Utrecht en dit jaar voor het eerst zowel in Rotterdam als Arnhem werd georganiseerd. Het festival vermengt podiumkunsten en horeca tot een plek waar je tafel ineens een podium wordt en een luidruchtige stamgast een acteur blijkt te zijn. Tien cafés op Katendrecht waren tijdens deze pilot het decor van korte voorstellingen van nieuwe makers. Inkomsten waren er vanuit het *pay what you can*-principe. Met 2.800 bezoekers kunnen we spreken van een erg goed bezochte editie. Isabel Pronk won met haar voorstelling HER SOLILOQUY de publieksprijs en daarmee een kleine tour. Volgend jaar wordt het festival uitgebreid tot 15 deelnemende cafés op Katendrecht, Wilhelminapier en het Afrikaanderplein.

Koningsdag

Met hulp van de samenwerkende organisaties Kaapse Kringen, Platform Katendrecht en Circus Rotjeknor hielden we in 2022 de meest succesvolle Koningsdag tot nu toe. Dat zat hem in het culturele programma, dat geheel gericht was op kinderen en jeugd. We vermaakten veel Katendrechtse gezinnen – en dus bewoners – met diverse culturele workshops, een ouderwetse stoeptekenwedstrijd en straattheater-acts. Hoogtepunt was het bezoek van burgemeester Aboutaleb, die de prijsuitreiking van de stoeptekenwedstrijd voor zijn rekening nam.

Pop op de Kaap

Het samen met Codarts georganiseerde Pop op de Kaap kon zonder Coronamaatregelen als vanouds vlammen. In alle zalen van Walhalla waren er optredens van eindexamengroepen, wat een verrassend programma opleverde met uiteenlopende stijlen, van singer-songwriter tot elektro, van reggae tot rock en van dance tot funk. Publiek bestond uit een mooie mix van Codarts-studenten, festivalpubliek, geïnteresseerde bewoners en het eigen Walhalla-publiek.

InJazz

Op 23 juni vond het InJazz festival plaats, waarbij acht concerten op diverse locaties in en rond Walhalla plaatsvonden. Het festival was gratis toegankelijk en kon daardoor rekenen op een goede opkomst. Walhalla was hier faciliterend partner.

WERKPLAATS WALHALLA

Werkplaats Walhalla was in 2022 weer de plek in Rotterdam-Zuid waar jonge (muziek)theatermakers met een actuele boodschap op communicerende, ondernemende wijze hun werk aan het publiek tonen. De Werkplaats is een productiehuis voor talentontwikkeling binnen dit profiel. De nieuwste generatie kunstenaars maakt zich zorgen over

de toestand in de stad en in de wereld. In hun voorstellingen stellen zij kritische vragen over hedendaagse problematieken als klasse-, gender- en rassenongelijkheid, klimaatverandering, verharding en agressie. We zijn actief op zoek naar nieuw talent en koppelen deze makers aan *mid-career*-makers en ervaren rotten. De Werkplaats produceert niet alleen, maar is ook gesprekspartner, aanjager en adviseur voor theater talent in Groot-Rotterdam. In de Werkplaats krijgen makers de ruimte om onder artistieke en zakelijke begeleiding te werken aan hun volgende stappen in het podiumkunstenveld. Het werk van deze makers gaat in première in de Werkplaats en krijgt daar een uitgebreide speelperiode, waarna meestal een kleinezalentour door het hele land volgt. In 2022 realiseerden we vier verschillende avondvullende voorstellingen, een middagvoorstelling voor jong publiek, vijf podcastopnames en een pitchavond. Tot slot ondersteunden we beginnende en gearriveerde theatermakers uit Rotterdam en coproduceerden we met andere productiehuisen zoals Likeminds in Amsterdam, de Verkadefabriek in Den Bosch en de Rotterdamse TG Jan Vos.

Producties

We kwamen uit de lockdown met de doomsday-klimaatmusical *Der Letzte Holländer* van het gezelschap De Omstanders. Zij wonnen in 2020 de Walhalla Pitch, wat betekende dat Walhalla hun productie financieel, artistiek en zakelijk produceert. De voorstelling groeide uit tot een enorme publiekshit, met een succesvolle serie voorstellingen op het Karavaan Festival in Alkmaar. „Daar waar de mannen zorgen voor de schetsen, de komische en vernuftige kaders, vult (Annelotte, red.) Van Aarst deze in met een knap gespeelde kwetsbaarheid, schrijvende paniek en op het eind pijnlijke berusting, over dat we eigenlijk al te laat zijn met het tegengaan van klimaatverandering. We hadden massaal in opstand moeten komen. Maar dat deden we niet.”, aldus de Theaterkrant.

Voor een jonger publiek was er de eveneens muzikale voorstelling *Dolle Dinsdag*, een gloednieuw theaterstuk geschreven door Bor Rooyackers, in regie van Eran Ben-Michaël. *Dolle Dinsdag* ging over de opkomst van *fake news*, gekoppeld aan de Tweede Wereldoorlog en dan specifiek de dinsdag in september 1944 waarop premier Gerbrandy de vorderingen van de geallieerden iets te positief beschreef op de radio en heel Nederland onterecht dacht bevrijd te zijn. De voorstelling speelde in het kader van Theater Voor en Na de Dam drie weken voor vele schoolkinderen uit Rotterdam-Zuid. De Theaterkrant noemde *Dolle Dinsdag* een “energieke spreekbeurt met kraakheldere boodschap”.

In *Niet Gezien, Niet Gehoord* beschreef Dilan Yurdakul de gruwelijke gebeurtenis rond de 17-jarige Hümeýra die in 2018 door haar gewelddadige ex werd doodgeschoten na langdurig gestalkt en bedreigd te zijn. Ze ontwikkelde het idee bij productiehuis Likeminds in Amsterdam, maar zocht contact met Werkplaats Walhalla omdat de moord plaatsvond in Rotterdam en werd gekoppeld aan de ervaren regisseur Moniek Merckx. Gezien het waargebeurde gehalte is er al in een vroeg stadium contact met de advocaat van de familie geweest. Het onderwerp van de voorstelling (loverboys, grooming, ontlukende liefdes, seksualiteit, falende hulpverleners en discriminerende politie) vroeg ook om begeleiding van de jonge bezoekers. Vijf Rotterdamse middelbare scholen bezochten de voorstelling, omkaderd door een inleiding en een nagesprek. De avondvoorstellingen trokken veel bezoekers en raakten velen harten en hoofden, niet in de laatste plaats die van de familie van Hümeýra zelf, die de voorstelling onder begeleiding bezocht. De voorstelling kreeg veel aandacht, van De Havenloods tot aan de Volkskrant verschenen achtergrondverhalen en interviews met Yurdakul. De voorstelling werd door theatercritici lovend ontvangen:

“IJzersterke monoloog over waargebeurd moordverhaal”, kopte het NRC. “*Niet Gezien, Niet Gehoord* toont de worsteling van een meisje dat liefde zoekt, maar in een val trapt en daar door niemand meer wordt uitgehaald.”, schreef het NRC, dat de voorstelling vier sterren gaf.

In Meisjes en Messen onderzocht Jantien Fick, pitchwinnaar in 2021, de verhouding tussen vrouwelijk slachtoffer- en daderschap, in een uiterst fysieke theatertaal. “Met haar lichaam en haar mimiek is ze zowel aantrekkelijk als afstotend”, schreef de Theaterkrant in een jubelende recensie. De voorstelling ging in mei 2022 in première en maakte in het najaar een theatertournee langs kleine zalen in Nederland.

We sloten het theaterjaar traditiegetrouw af met de Walhalla-kerstvoorstelling. Op ons verzoek schreef de jonge toneelschrijver Bart van den Donker De Wondersokken van de Koningsdochter, een gloednieuw theatersprookje. Het werd een geestige muzikale show, geregisseerd door Esther Habbema met muziek van Marcel Harteveld. De voorstelling speelde drie weken lang voor volle en blij zalen in Kantine Walhalla.

Werkplaats Walhalla voelt zich verantwoordelijk voor het maakklimaat van Rotterdam en ontfermt zich graag over projecten van Rotterdamse makers, ook als we een productie niet volledig in huis kunnen nemen. Zo boden we werkruimte en speelplekken aan projecten van Stichting Nanoek en coproduceerden we samen met het OT de muziektheatervoorstelling Zwartkijker (over een vluchteling die zichzelf terugvindt in de ogen van een blinde paaldanseres) van de jonge makers Nick Garcia en Maria Marbus.

Naast het produceren van voorstellingen van nieuwe theatermakers zijn we als Werkplaats gespecialiseerd in het begeleiden van ontwikkeltrajecten van nieuwe makers (reeds besproken in het hoofdstuk Talentontwikkeling).

Organisatie

De organisatie van de Werkplaats bestond in 2022 uit Rachèl van Olm (artistiek directeur), Inge Kruithof (zakelijk leider), Frank Noorland (artistiek producent) en diverse parttime-medewerkers voor productie, publiciteit en marketing. Ook bood Werkplaats Walhalla in 2022 stageplaatsen voor verschillende studenten van de mbo-opleiding Media-management van het Grafisch Lyceum Rotterdam en het ROC Utrecht. De eindverantwoordelijkheid voor het productiehuis ligt bij de directie en bestuur van Theater Walhalla.

2) TOELICHTING OP BELEIDSTHEMA'S

INCLUSIVITEIT

Intern en extern hoort iedereen erbij

Voor Theater Walhalla spreekt het voor zich dat de toegankelijkheid van cultuur centraal staat bij het samenstellen van het programma en bij de marketing en publiciteit. Diversiteit en inclusie is natuurlijk breder dan alleen etniciteit: niemand moet zich buitengesloten voelen. We willen iedereen een veilige werkomgeving bieden en medewerkers kunnen altijd terecht bij onze vertrouwenspersoon. Er worden regelmatig gesprekken ingepland, in wisselende samenstellingen. Er is een groot onderling vertrouwen. Op het gebied van preventie hebben we voorbereidingen getroffen voor een in januari 2023 te houden een workshop 'omgangsvormen op de werkvloer'.

In november hebben we tweemaal een bliksemstage georganiseerd voor JINC. JINC helpt kinderen van 8 tot 16 jaar aan een goede start op de arbeidsmarkt. Via de bliksemstage ontdekken leerlingen van de basisschool en het vmbo wat voor sectoren en beroepen er bestaan en wat past bij hun interesse. Op die manier zorgen we ervoor dat kinderen hun horizon verbreden en bereiden we hen voor op het maken van een goede keuze voor een vervolgopleiding. Daarnaast zijn we in 2022 een samenwerking aangegaan met schoonmaakbedrijf Schone Zaak.

Schone Zaak werkt duurzaam en helpt medewerkers vooruit, o.a. door cursussen Nederlands en mbo-opleidingen te bieden. Zij garanderen medewerkers na deze opleiding een baan buiten de schoonmaak. Ook hebben we vervolg gegeven aan de relatie met 010 Inclusief. 010 Inclusief ondersteunt werkgevers en werknemers uit alle sectoren met het samenstellen van een gevarieerd personeelsbestand en een inclusieve bedrijfscultuur. Een eerste concrete stap was het aansluiten bij een Netwerkcafé in het Maritiem Museum, dat ons een kijkje in de keuken gaf over hun ervaringen op het gebied van werving en selectie. Na deze bijeenkomst besloten we om samen met 010 Inclusief te werken aan ons eigen plan van aanpak voor diversiteit en inclusie binnen Theater Walhalla. Bij het werven van nieuwe collega's hebben we in 2022 meer diverse kanalen aangeboord om vacatures uit te zetten. Naast een geschreven tekst maakten we gebruik van filmpjes om sollicitanten een duidelijker beeld te geven van de sfeer op de werkvloer. Sollicitaties worden door meerdere collega's beoordeeld en we hebben 'wildcards' uitgedeeld om gesprekken aan te gaan die we anders gemist zouden hebben.

WALHALLA

19 5 Moojen Li GIES
'22
Walhalla I

Twee vroese
in een vertrauwde
broodnodig
grote dank
griest van Guus van Maerje
Paul Kennis

HEEL Mooi

in DE Lugt
Walhalla II 20 5
'22

TRY out
pure Rotterdamse sfeer,
super geesung
dat jullie BESTAAN!
Feruk van
Muismaer
SAAVONS

De voorstelling Beethoven Lost in Silence was een visueel theaterconcert voor en door horenden, slechthorenden en niet-horenden. Op 22 oktober speelde bij ons de voorstelling Ik Zeg Toch Sorry door Aluin en Raymi Sambo Maakt, die live werd ondertiteld door een gebarentolk, zodat de voorstelling net zo toegankelijk was voor niet- of slechthorende bezoekers. Hier is het idee ontstaan om vaker gebarentolken in te zetten bij voorstellingen in Walhalla.

In de programmering waren verder voorstellingen te zien over afkomst (o.a. Zwartkijker, Izaline Calister), racisme (o.a. Angry Young Men en Niet Gezien, Niet Gehoord), het slavernijverleden (Ik Zeg Toch Sorry, VOLMONDIG Ketu Koti), rond vrouwenemancipatie (Meisjes en Messen, Damn Honey, Lokroep) en LHBTQI (Gavin Reijnders, CHMSX Stories). Ook blijft de Tweede Wereldoorlog een belangrijk thema voor ons (Dolle Dinsdag, De Razzia Bezongen). Er waren (school)voorstellingen voor kinderen (zondagmorgen, vrijdagavond), jongeren (o.a. VOLMONDIG), volwassenen en voorstellingen met én over onze ouderen (Minoux). We proberen onze kaarten betaalbaar te houden. Bij VOLMONDIG maken we kaarten beschikbaar voor hen die het even niet kunnen betalen en kindertalkshow Tussen Kunst en Kids, Pop op de Kaap en InJazz zijn gratis toegankelijk. Per 1 september bieden we studenten voor maar €10 toegang tot elke niet-uitverkochte voorstelling.

INNOVATIE

Ondernemerschap en toelichting op de bedrijfsvoering

Governancecode Cultuur

Walhalla volgt de landelijke Governancecode Cultuur, wetend dat het bestuur verantwoordelijk is voor het in acht nemen daarvan. Theater Walhalla geeft op de website informatie over de wijze waarop het de code toepast. Binnen de bedrijfsvoering beheersen we de risico's door middel van functiescheiding en het vier-ogen-principe. In kwartaalrapportages volgen we de financiële en niet-financiële doelstellingen en sturen we actief bij. Besluitvorming vindt plaats door het bestuur en wordt vastgelegd in notulen. De directie legt belangrijke beslissingen en strategische documenten ter goedkeuring aan het bestuur voor. Het bestuur vergadert tenminste viermaal per kalenderjaar. De directie heeft met het oog op de uitbreiding met Metro Walhalla, de renovatie van het portiershuisje en de toekomstige plannen voor Grand Theater Walhalla het directieteam uitgebreid met Krista Wigbout in de functie van zakelijk leider. Zij is sinds 2014 al verbonden aan de organisatie als boekhouder. Samen met de directie is zij gemachtigd financiële verplichtingen aan te gaan tot €25.000. De zakelijk leider van Werkplaats Walhalla is gemachtigd financiële verplichtingen aan te gaan tot €25.000 voor Stichting Werkplaats Walhalla. Bij hogere bedragen is toestemming nodig van het bestuur. Het bestuur is onbezoldigd en de samenstelling is divers in kennis, leeftijd en geslacht. Het rooster van aftreden en een overzicht van nevenfuncties van het bestuur worden opgenomen in het jaarlijkse bestuursverslag, dat onderdeel is van de jaarrekening. Uit het overzicht van nevenfuncties van bestuursleden en directie blijkt dat geen sprake is van belangenverstrengelingen.

Fair Practice Code

Theater Walhalla geeft medewerkers, stagiairs en freelancers op projectovereenkomst een jaarlijkse salarisverhoging en kerstbonus. Voor Theater Walhalla is de cao Nederlandse Podia het uitgangspunt voor de honoraria en voor Werkplaats Walhalla-producties hanteren we de cao Toneel en Dans. Structureel personeel van de Werkplaats wordt ingehuurd vanuit Theater Walhalla. De oprichters en directie van theater Walhalla, Harry-Jan Bus en Rachèl van Olm, ontvingen in 2022 beiden een management fee van €5.625 per maand.

De extra bijdrage van de Gemeente Rotterdam voor fair pay wordt deels ingezet voor hogere vergoedingen aan freelancers en het uitbetalen van overuren van vaste medewerkers. Daarnaast hebben we oproepmedewerkers voor de horeca in loondienst genomen in plaats van deze medewerkers uit te laten betalen via een payroll-organisatie. De pensioenvoorziening is ongewijzigd voortgezet. Bij Werkplaats Walhalla wordt de fair pay-bijdrage ingezet om de stijgende salariskosten uit de cao op te kunnen vangen.

Nevenfuncties directie

Harry-Jan Bus bekleedt drie onbezoldigde nevenfuncties. Hij is secretaris bij de Stichting Kid Dynamite Jazz Festival, secretaris/penningmeester van de BedrijvenInvesteringsZone (BIZ) Hart van Katendrecht en secretaris van Stichting Deliplein. Harry-Jan is bezoldigd lid van het cabarettrio De Tunes. Hij trad daarmee een aantal keren op in Theater Walhalla. Met dit gezelschap werden dezelfde afspraken gemaakt als met andere groepen en het belang van Theater Walhalla wordt ermee gediend. Rachèl van Olm zit onbezoldigd in het bestuur van Stichting Rotterdam Saus en theatergroep De Gestampde Meisjes.

Horeca en verhuringen

Per 1 juni heeft Walhalla een nieuwe bedrijfsleider, die zorgt voor de continuïteit van inkoop, verkoop en bezetting van de bars in alle zalen en het foyercafé. Daarnaast is per 1 juni een medewerker verhuringen aangesteld die sinds 1 november ondersteund wordt door een parttime medewerker. Sinds 15 augustus heeft Walhalla een kok, zodat de hapjes voor verhuringen, de kindermaaltijden en de maaltijden op zondag uit eigen keuken komen. Daarnaast huren we voor het programma VOLMONDIG parttime-koks in, die worden geassisteerd door vrijwilligers. Vanaf maart 2022 konden we weer normale horeca bieden aan onze bezoekers en zijn er veel verhuringen geweest, waaronder seminars, boekpresentaties en teambuildingdagen. Ook hebben we onze locaties verhuurd als stembureau en waren er mooie samenwerkingen met culturele partners, zoals Pop op de Kaap, InJazz en Buddy to Buddy. De bar wordt bezet door een poule van enthousiaste mensen, in totaal 18 oproepkrachten en 3 barmanagers. In de maand december hebben we samen met het hele horecateam gedurende 22 dagen het diner verzorgd bij de kerstvoorstelling. Daarvoor is eveneens extra keukenpersoneel ingehuurd.

Vrijwilligers

Theater Walhalla betreft vanuit intrinsieke overtuiging vrijwilligers bij het reilen en zeilen van de organisatie. De poule van 32 vrijwilligers is een groep trouwe gedienden. Walhalla had zich geen betere ambassadeurs kunnen wensen; mond-tot-mondreclame is immers onbetaalbaar. Als tegemoetkoming krijgen vrijwilligers hun parkeer- en reiskosten vergoed en mogen ze iemand meenemen naar de voorstelling waarop ze zijn ingedeeld. We houden de lijn met onze vrijwilligers kort, zodat ze de verbinding blijven voelen met Walhalla en de collega's. Ook wonen ze 's winters de try-out van de kerstvoorstelling bij en zijn ze 's zomers bij het feest ter afsluiting van het seizoen.

Stagiaires en hoger onderwijs

In 2022 hebben zowel Theater als Werkplaats Walhalla meerdere stagiaires weten te plaatsen. Werkplaats Walhalla had een stagiair van de opleiding Medewerker Evenementenorganisatie van het Zadkine Business College, ter ondersteuning van de productieafdeling. Er zijn twee studenten van de MBO Theaterschool (afdeling Vormgeving) ingezet bij onze eigen producties: de Sinterklaasvoorstelling en kerstvoorstelling De Wondersokken van de Koningsdochter. Theater Walhalla had stagiaires van de opleiding Mediavormgever van het Grafisch Lyceum en van het Albeda (medewerker marketing en communicatie).

tie). De afdeling Theatertechniek had gedurende het jaar meerdere stagiaires van het Grafisch Lyceum en de MBO Theaterschool. Tot slot hadden we een stagiair via een vmbo-werkervaringstraject en begeleiden we een student van de Hogeschool die in het voorjaar van 2023 een scriptie afrondt over de vraag hoe Walhalla meer jong en cultureel divers publiek aan zich zou kunnen binden.

Studenten van de Hogeschool Rotterdam hebben in Kantine Walhalla een gastcollege gehad van onze programmeur, over de geschiedenis en het marketingbeleid van Theater Walhalla. We vinden het belangrijk contact met studenten te houden – ook als ze geen stage lopen – in de hoop ze ooit weer te mogen verwelkomen. We zijn bovendien nieuwsgierig naar hun denkwijzen.

INTERCONNECTIVITEIT

Samenwerkende instellingen Theater Walhalla

Informeel overleg kinderkunst en -cultuur Katendrecht-Wilhelminapier

Theater Walhalla is initiatiefnemer en voorzitter van een driemaandelijks informeel overleg voor iedereen die op Katendrecht en Wilhelminapier bezig is met kunst en cultuur voor kinderen. Dat zijn scholen, culturele instellingen en maatschappelijke organisaties, maar ook de Wijkraad en diverse andere organisaties en verenigingen schuiven steeds aan. Daarbij is er toenadering gezocht tot een aantal instellingen op de Wilhelminapier, zoals Music Matters en LantarenVenster. In 2022 kwam dit overleg vier keer bij elkaar. Er vond uitwisseling plaats over plannen van de aangesloten scholen, partijen en culturele organisaties. Onder redactie van Walhalla werd in de zomer van 2022 voor het eerst weer de KinderKunstKalender Katendrecht voor op de Koelkast uitgegeven, met daarop de kinderprogrammering van Walhalla en LantarenVenster en de roosters van de kunst- en cultuurlessen van Platform Katendrecht, Circus Rotjeknor en de SKVR. De kalender is verspreid op en rondom Katendrecht, zodat ouders en kinderen in één oogopslag kunnen zien wat voor culturele evenementen er het aankomende halfjaar te doen zijn.

Directeurenoverleg

De directie van Walhalla bezocht het directeurenoverleg waarin actuele situaties besproken worden, zoals de opheffing van de Rotterdamse Raad voor Kunst & Cultuur. Er werd meegedacht over de invulling van het voorzitterschap van het DO en geluisterd naar de presentaties van onder andere wethouder Said Kasmi over plannen voor de komende Cultuurplanperiode (o.a. de vraag of de periode wel of niet verlengd moest worden als gevolg van de coronapandemie). De directie heeft meegedacht over een brandbrief aan het college inzake stijgende kosten zoals huurverhoging van 9,7% terwijl het accres voor 2023 maar 4% wordt. Ook stond de situatie rond de coronapandemie en de daaruit vloeïende problemen van de culturele instellingen regelmatig centraal.

BIZ Hart van Katendrecht

Theater Walhalla heeft in 2022 weer actief ingezet voor de zogenaamde BedrijvenInvesteringsZone (BIZ) Hart van Katendrecht. Directeur Harry-Jan Bus had als secretaris/penningmeester zitting in het bestuur hiervan. In een BIZ bundelen ondernemers hun krachten om de economische waarde van hun gebied en daarmee van hun bedrijven te versterken. Het gebied omvat het Deliplein plus de naastgelegen Fenix 1- en Fenix 2-loodsen.

Kaapse Markt

Naar aanleiding van het visiedocument van de Gemeente Rotterdam over de Rotterdamse Markten was er de mogelijkheid om met Katendrecht mee te doen aan een pilot voor een kleinschalige, buurtgerichte wekelijkse markt op het Deliplein. Harry-Jan Bus nam namens de BIZ zitting in het kernteam en in de klankbordgroep voor bewoners en heeft zich daar ingezet om de markt van de grond te krijgen. Op vrijdag 6 mei ging de markt van start. Theater Walhalla programmeerde livemuziek en er stonden 14 kramen met een assortiment voor de wekelijkse boodschappen (groenten, fruit en zuivel). In de beginfase moest een aantal aanloopproblemen worden opgelost, zoals stroomvoorziening, hoge kosten voor de marktondernemers en gebrekkige communicatie door de dienst Marktwezen. Dit leidde eind augustus tot een overleg met wethouder Simons waarbij op diverse onderdelen toezeggingen gedaan werden om de markt organisatorisch te verbeteren. Helaas verschraalde de markt in het natte najaar en werd er in december besloten de markt in mei 2023 weer op te pakken.

Stichting Deliplein/Coöperatie Deliplein

Harry-Jan Bus heeft zich in 2022 ingezet als bestuurslid voor de Stichting Deliplein, de interim-organisatie die met behulp van crowdfunding onder vermogende Rotterdammers de 17 winkelunits aan het Deliplein heeft verworven van de Gemeente Rotterdam. De stichting is een interim-situatie, omdat nog niet alle ondernemers vanwege de coronapandemie konden voldoen aan het storten van een eigen bijdrage. Het doel is om op termijn een coöperatieve vereniging op te richten waarin de huurders met elkaar het vastgoed verwerven en zelf de regie houden op de winkelunits en het plein. Al in 2021 zouden de inspanningen van ruim drie jaar hun beslag krijgen, maar het zogenaamde Didam-arrest gooide op het laatste moment roet in het eten. Hierdoor kon het vastgoed pas in het voorjaar van 2022 officieel overgaan van de gemeente naar de Stichting Deliplein. Op termijn wordt er doorgeschakeld naar de oorspronkelijke opzet met een coöperatie.

Andere samenwerkingen

Elk jaar organiseert Theater Walhalla in samenwerking met **Rotown** concerten voor artiesten uit binnen- of buitenland. Rotown plaatst artiesten die beter tot hun recht komen bij een zittend publiek in Kantine Walhalla gekozen. Dit jaar was dat de Belgische popmuzikant Jan Verstraeten. Met het **O. Festival** staat een gesprek gepland om in de toekomst meer muziektheatervoorstellingen uit de Werkplaats te programmeren. Het **010 Talentoverleg** van verschillende Rotterdamse producerende podia, gericht op talent- en kunstenaarsontwikkeling,

lag in de coronatijd stil. Sinds 2017 hebben we een fijne samenwerking met **Stichting Vier Het Leven**. Vier het Leven zet zich in voor ouderen en wil hen de kans bieden om deel te nemen aan sociaal-culturele activiteiten, evt. met een begeleider, in de strijd tegen eenzaamheid. Inmiddels hebben we via Vier Het Leven meer dan 300 bezoekers mogen ontvangen voor optredens van o.a. De Tunes, Fred Delfgaauw, Mike Boddé, Mattheus Passie, Erik van Muiswinkel, Mathilde Santing, Claudia de Breij en Lenny Kuhr. Het nieuwe platform 'zUIT!' heeft niet alleen vorm gekregen, maar ook een nieuwe naam: **Rotterdam Saus**. Die naam vindt zijn oorsprong in de manier waarop premier Rutte 'south' uitspreekt én in de wens om Rotterdam-Zuid letterlijk lekker op de kaart te zetten. Het platform is een stichting geworden, met in het bestuur Carlijn Sonneveldt, Richard Krabbendam en Rachèl van Olm. Daarnaast zijn alle instellingen op Zuid geïnventariseerd en als netwerk verbonden aan elkaar. Daarbij is er een website gelanceerd die het gehele culturele leven in Rotterdam-Zuid verenigt en vertegenwoordigt. Saus wil zowel Rotterdam-Zuid als de hele stad Rotterdam en de rest van Nederland laten zien wat er allemaal te beleven is op www.rdamsaus.nl.

Opzet Afvalcollectief Katendrecht/Oscar Circulair
Theater Walhalla heeft in 2022 het voortouw genomen om het Circulair Afvalcollectief Katendrecht op te starten. Aanleiding was het grote aantal vuilcontainers dat dagelijks het Dolf Henkesplein - direct naast Kantine Walhalla - ontsierde. Er is een werkgroep opgezet met daarin het bestuur van BIZ Hart van Katendrecht, ondernemers uit de BIZ, gemeente Rotterdam en het bedrijf Oscar Circulair, dat dankzij een subsidie van de gemeente Rotterdam als pilot aan de slag kon. In het afgelopen jaar is toegewerkt naar het realiseren van dit collectief. De doelen waren:

- Schoon visitekaartje: minder afval(bakken) op straat, geen rond-slingerende containers op de mooie pleinen van Katendrecht, geen overvolle ondergrondse containers en minder zwerfafval.
- Zo min mogelijk zwaar (afval)verkeer: slimmer en gebundeld afval inzamelen met een licht en emissievrij voertuig zorgt voor minder vervuulende vrachtwagens en een schonere lucht. Dit is veiliger voor alle bewoners, ondernemers en bezoekers van Katendrecht.
- Samenwerken loont: gunstige tarieven, een ambitieuze en innovatieve aanpak en een betere, dagelijkse, en persoonlijke dienstverlening.
- Meer grondstoffen, minder restafval: deelnemers worden ondersteund richting een afvalvrije organisatie. Afval verminderen en zo goed mogelijk recyclen is duurzaam en voordelig. Restafval wordt steeds duurder en gerecyclede grondstoffen zijn waardevol en cruciaal voor een circulaire economie.
- Sociale werkplaatsen voor Katendrecht: we bieden een zorg- of arbeidsplek voor Rotterdammers met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Er is in 2022 gestart met het inventariseren van alle bestaande afvalcontracten bij de diverse ondernemers. Hierna zijn ondernemers overgehaald zich aan te sluiten bij het collectief met als resultaat dat er eind december 2022 een definitieve go was en er daadwerkelijk gestart kon worden.

Publiciteit

Strategie

Na het vervallen van alle Corona-maatregelen bleven bezoekers toch weifelend in het kopen van kaarten. "Wat als het weer gecancelled of verplaatst wordt? Krijgen we dan weer een tegoedbon? We hebben er al zoveel!" We merken dat publiek sinds Corona later pas kaartjes koopt. Soms verdubbelde het aantal verkochte kaarten nog in de laatste week. Gelukkig waren er vanaf het begin ook veel voorstellingen die probleemloos uitverkochten, zoals Joris Linssen, Loes Luca, Anuar en de jeugdvoorstelling Camping Pavarotti.

Vanaf 2 oktober zijn we in zee gegaan met We Are Public. Mensen met een We Are Public-abonnement kunnen bij ons gratis een selectie van voorstellingen bezoeken door een kaartje te reserveren. Niet alleen leverde dat meer verkochte kaarten op (we liften mee op de marketing en publiciteit van We Are Public), we zagen tevens dat deze bezoekers nog niet eerder in Walhalla waren geweest. Daar zijn we heel erg blij mee, omdat het vaak bezoekers zijn die een experiment niet schuwen en zich graag laten verrassen. We ontvingen in drie maanden tijd 161 bezoekers met een We Are Public-pas. Vanaf 1 november werd tevens de Podiumpas ingevoerd. Anders dan bij de We Are Public-pas kunnen abbonementhouders van de Podiumpas bijna elke niet-uitverkochte voorstelling bezoeken in Walhalla. De organisatie van de Podiumpas was nieuw en het aantal podia dat je er in Nederland mee kunt bezoeken is beperkt. In de laatste twee maanden van 2022 hebben wij nog geen bezoekers met een Podiumpas mogen verwelkomen.

Om ons publiek te bereiken, zowel trouw als nieuw publiek, zorgden wij voor een regelmatige stroom van informatie via al onze eigen kanalen (en soms die van derden). De eigen producties van zowel Theater Walhalla als de Werkplaats orden voorzien van een op de doelgroep afgestemd publiciteitsplan, dat – afhankelijk van het budget – bestaat uit een mix van eigen middelen, advertenties (online, offline, social), posters/flyers en free publicity. Voor de voorstellingen van Werkplaats Walhalla, waar voornamelijk met jonge makers gewerkt wordt, zoeken we consequent een mix van het huidige trouwe Walhalla-publiek en het vernieuwde, jongere publiek dat Werkplaats Walhalla aanspreekt. Hier kwamen eveneens vaak We Are Public-pashouders op af. We proberen bezoekers niet alleen te informeren, maar ook te enthousiasmeren, door hen de beleving van een avond theater mee te geven, het enthousiasme van het publiek in beeld te brengen en de sfeer in de zaal of foyer centraal te zetten in onze uitingen. Per 1 november hebben we besloten ons publiek voortaan te tutoyeren in al onze communicatie; we vinden dat meer van deze tijd.

Free publicity

In 2022 haalden we meermaals de nationale kranten met recensies (De Gestampde Meisjes, Flip Noorman, Zwartkijker, Jantien Fick en Niet Gezien, Niet Gehoord). Er stond een mooie fotoreportage van Claudia de Breij de Volkskrant (over de voorbereiding op haar Oudejaarsconferentie) die gemaakt was in Walhalla. Onze Kapsalon-actie leverde een livestream van RTV Rijnmond en een item in het RTL4-programma Beau op. Het feit dat de directie van Walhalla de Van der Mandele Penning won, een Rotterdamse ondernemersprijs, is breed uitgemeten in diverse media. Toen Jan Rot overleed, werd de opname van het AVROTROS-tv-programma Volle Zalen (opgenomen in Walhalla) herhaald. Radio Rijnmond zond op 3 november live hun programma Dwars Door Rijnmond uit vanuit de Kleine Walhalla. Ook ligt Walhalla in een gebied waarover in het algemeen veel wordt geschreven (bijv. over het uitgaansleven in Rotterdam of over de bouwontwikkelingen van de Rijnhaven). Onze directeur Harry-Jan Bus haalde het AD met

De oprichters en directie van Theater Walhalla zijn op 17 mei onderscheiden met de Mr. K.P. Van Der Mandele Penning, voor verantwoordelijk ondernemerschap. "De prijs is hen toegekend vanwege hun creatieve culturele ondernemerschap waarbij duidelijk is dat zij geen ondernemers zijn met winstmaximalisatie voor ogen maar maatschappelijk nut maximalisatie".

zijn inspanningen om zgn. vastgoedcowboys te slim af te zijn met een vastgoeddeal, om de sfeer van het Deliplein te behouden. Ivo Niehe (NPO1) nam tot slot een item op over onze kerstproductie De Wondersokken van de Koningsdochter.

Nieuwsbrieven

Begin 2022 hadden we zo'n 19.500 nieuwsbriefabonnees en dat aantal bleef gedurende het jaar groeien. Middels onze wekelijkse nieuwsbrief houden we contact met ons publiek vooral over alle voorstellingen. Af en toe benaderden we selecties van onze nieuwsbriefabonnees, wanneer we vooral voorstellingen van één genre onder de aandacht wilden brengen bij liefhebbers daarvan. Elke Walhalla-bezoeker ontvangt voorafgaand aan het theaterbezoek een e-mail met alles wat je weten wilt als je naar het theater komt.

Walhallakrant

Elke twee maanden geven we de Walhallakrant uit, met meer informatie over de voorstellingen en enthousiasmerende rubrieken. Om de inhoud van de krant te verbeteren hebben we gesproken met experts op dat gebied, zoals Ronald Ockhuysen (ex-hoofdredacteur van Het Parool, nu directeur Communicatie & Strategie van Chios Media, het bedrijf van Joop en Janine v/d Ende). Uitkomst was om minder reclame te maken en meer leuke content te ontwikkelen, maar ook om de lezer tegemoet te komen door het blad rustiger op te maken. Het aantal pagina's verminderde daardoor, maar de oplage ging van 12.000 naar 13.000 stuks. We verspreidden de kranten in onze theaters, in cafés in Rotterdam, huis-aan-huis op Wilhelminapier en Katendrecht en op diverse locaties in de buurt. Daarbij zijn de krantjes verzonden naar al onze relaties, zoals sponsors, Suikerooms en -tantes en fondsen.

Social Media

Ons uitgangspunt is dat onze voorstellingen aandacht krijgen via berichten op onze social media. Op alle kanalen is het aantal volgers daardoor gegroeid: onze Facebookpagina heeft zo'n 9.600 volgers, ons Instagramaccount zo'n 5.900 volgers. Op LinkedIn volgen ruim 600 mensen ons, op YouTube hebben we 226 abonnees. In september zijn we voor het eerst op TikTok gegaan, waarbij onze stagiaire ons van goede adviezen kon voorzien. Inmiddels hebben we er al 216 volgers. Per kanaal verschillen de boodschappen die we zenden: op Instagram en Facebook zetten we mooie plaatjes en belangrijke momenten, in onze stories gaan we in op wat er die week te gebeuren staat. Ook lenen stories zich goed voor enthousiaste posts van artiesten die bij ons komen spelen en voor mooie recensies en video's. Op LinkedIn zijn de berichten meer zakelijk.

Zichtbaarheid in de stad

Behalve op goede free publicity kunnen we dit jaar terugkijken op goede zichtbaarheid in de stad. Onze kranten werden verspreid in alle cafés, er was een postercampagne over de start van de kaartverkoop voor het nieuwe theaterseizoen en voor onze kerstproductie was er peperbus- en postercampagne in de stad. Ook werd er een KinderKunstKalendar gemaakt, met alle jeugdvoorstellingen in Theater Walhalla, Circus Rotjeknor en andere instellingen met aanbod voor jeugd. Deze kalender wordt verspreid op Zuid.

Uitagenda Rotterdam

Theater Walhalla is betalend lid van Uitagenda Rotterdam. Al onze voorstellingen komen automatisch in de database van de Uitagenda. Hiermee verkrijgen we online zichtbaarheid op UitagendaRotterdam.nl, agendavermelding in het Uitmagazine en opname in de Kids Uitagenda (een uitvouwbaar kunst- en cultuuragenda als bijlage in het Uitmagazine, die tevens losse verspreiding kent via musea en theaters). Regelmatig wordt er via een van deze kanalen extra redactionele aandacht besteed aan Theater Walhalla, o.a. voor De Wondersokken van de Koningsdochter in de Uitmail en het agendagedeelte van de Uitagenda. Onze vrijwilliger Els werd geïnterviewd in de rubriek 'De Rotterdamse vrijwilliger' (nov/dec). Tot slot werd één van onze voorstellingen getipt in de rubriek Tips van Redacteurs.

3) TOELICHTING OP DE JAARREKENING

PUBLIEKSINKOMSTEN

De publieksinkomsten uit kaartverkoop van het theater zijn iets hoger uitgevallen dan begroot en de voorstellingskosten daarmee dus ook. We hebben tijdens Kapsalon Theater en zelfs in de periode daarna nog verschillende donaties mogen ontvangen. De bijdrage voor nieuwe Suikerooms en Suikertantes hebben we verhoogd naar €50 per jaar en inmiddels hebben we 217 vaste donateurs. Ze kregen als eerste de mogelijkheid om kaarten te kopen voor het nieuwe seizoen en we tipten hen als we iets bijzonders hadden bijgeboekt. In september hebben we weer Walhalla's Grote Preview Revue kunnen organiseren en een gouden kaart (waarmee je een jaar lang gratis voorstellingen in Walhalla kunt bezoeken) uit kunnen reiken aan één van de Suikertantes. We zijn dol op onze Suikerooms en Suikertantes en koesteren ze graag!

CLUB WALHALLA

Wij blijven de Club Walhalla-leden dankbaar voor hun steun. In april 2022 hebben we een geslaagde themabijeenkomst kunnen organiseren in Werkplaats Walhalla en de naastgelegen school, waarbij voorproefjes van toekomstige voorstellingen te zien waren. Voor deze voorstellingen konden leden vervolgens met voorrang kaarten kopen. In september 2022 is er een speciale editie van Gigggle georganiseerd voor de Club Walhalla-leden, waarbij we ze gevraagd hebben relaties uit te nodigen die Walhalla nog niet kenden.

FONDSEN

Theater Walhalla ontving in 2022 de Subsidie Kleinschalige en Incidentele Programmering (SKIP) van het Fonds Podiumkunsten, op basis van de kwaliteit van bedrijfsvoering, programmering en publiekvisie. De regeling kwam ten goede aan de programmering van zowel gesubsidieerd aanbod als de programmering van aanbod dat weinig overheidsmiddelen voor productie ontvangt. Door de financiële risico's te verkleinen, werd het voor Theater Walhalla aantrekkelijker om bepaalde hoogwaardige voorstellingen en concerten te programmeren. Daarnaast zijn we dankbaar voor de compensatieregelingen ten tijde van de beperkende Covid-maatregelen.

RESULTAAT

In het jaar 2022 heeft Stichting Theater op Katendrecht een negatief resultaat geboekt van € 99.292. Dat is voor een deel toe te schrijven aan de lockdown en het feit dat Walhalla pas eind februari weer openging. Een andere oorzaak is dat de bezettingspercentages in de zalen, in lijn met een landelijke trend bij theaters, lager zijn dan voor Corona het geval waren. Daarbij zijn verschillende kosten hoger uitgevallen dan begroot. Met name hogere kosten voor personeel, energie en schoonmaak hebben grote impact, maar ook vraagt onze huidige programmering om meer technische inzet, waardoor ook die kosten zijn gestegen. De horeca rondom de voorstellingen is niet winstgevend geweest, maar we zijn blij dat we steeds vaker gevonden worden als locatie voor zaalverhuur. Het is bovendien mooi om te zien dat organisatoren van een verhuring steeds vaker op zoek zijn naar een afsluiting van hun dag in de vorm van een voorstelling.

theater
WALHALLA

